

**«Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының
сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты**

1-тарау. Жалпы ережелер

1. «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамының сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты (бұдан әрі – Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт) «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының заңына және «БЖЗҚ» АҚ (бұдан әрі – Қор) ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес әзірленді.

2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт мақсаты – Қордағы сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және Қор қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты әрекетін қалыптастыруға бағытталған ұсынымдар жүйесін белгілеу.

2-тарау. Қор қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты әрекетінің қағидасы

3. Қор қызметкері:

1) жеке және заңды тұлғалардың заңды мүдделері мен құқықтарын жүзеге асыру кезінде: жеке және заңды тұлғалардың құқықтарының, бостандықтары мен заңды мүдделерінің сақталуын және қорғалуын қамтамасыз етуі, Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қарауы, олар бойынша қажетті шаралар қолдануы;

жеке және заңды тұлғалардың өз құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыруын қиындататын әрекеттерге (әрекетсіздікке) жол бермеуі;

жеке мүліктік және мүліктік емес пайда алу үшін өзінің лауазымдық өкілеттіктерін және онымен байланысты мүмкіндіктерді пайдаланбауы;

Қордың ішкі нормативтік құжаттарының тәртібі мен талаптарын мүлтіксіз сақтауы;

2) басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде (өз құзыреті аясында барлық деңгейдегі басшылар):

атқаратын лауазымдарына сәйкес қарамағындағы қызметкерлер арасында олардың жұмыс тәжірибесін ескере отырып, міндеттер мен қызметтік міндеттер көлемін бөлуі;

қарамағындағылардың қызметінің нәтижелерін бағалау, сондай-ақ оларға көтермелеу және жазалау шараларын қолдану кезінде бірыңғай критерийлер мен жан-жақтылықты қолдануы;

қарамағындағылардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауына ықпал ететін себептер мен жағдайларды жоюы;

тікелей қарамағында жақын туыстарының болуына тыйым салу қағидатын ұстануы;

қарамағындағылар мен басқа да қызметкерлер тарапынан Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының нормаларын бұзу фактілеріне жол бермеуі және жолын кесуі;

сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, сондай-ақ қарамағындағы қызметкердің өзінің қызметтік міндеттерін орындауы барысында туындаған мүдделер қақтығысын реттеу жөнінде уақтылы шаралар қолдануы;

қызметтік емес немесе жеке тапсырмаларды орындау үшін қарамағындағыларды тартуға жол бермеуі;

мемлекеттік қызметтердің қоғамдық мониторингінің нәтижелерін қарауы және рәсімдерді оңайлату, мемлекеттік қызметтер көрсету үшін қажетті құжаттар тізбесі мен мерзімдерін қысқарту бөлігінде мемлекеттік қызметтер көрсету үдерістерін одан әрі оңтайландыру жөніндегі іс-шараларды жүзеге асыруы;

3) ішкі нормативтік құжаттардың жобаларын дайындау кезінде:

Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын сақтауы;

заңды тұлғалардың заңды мүдделерін бұзуға жол бермеуі;

4) Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес нормативтік құқықтық актілердің жобаларын әзірлеуге қатысуы;

5) қызметтер, оның ішінде мемлекеттік қызметтер көрсету кезінде:

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қызметтер, оның ішінде мемлекеттік қызмет көрсету;

міндетті зейнетақы жарналарының салымшыларына, жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналары, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары, ерікті зейнетақы жарналары аударылған жеке тұлғаларға (зейнетақы төлемдерін алушыларға), нысаналы талаптарға қатысушыларға немесе олардың заңды өкілдеріне, нысаналы жинақтарды алушыларға (бұдан әрі – Қордың қызметтерін алушылар) көрсетілетін қызметтердің, оның ішінде мемлекеттік қызметтің сапасын арттыру бойынша шараларды тұрақты қолдануы;

Қор қызметтерін алушылардың қызметтер, оның ішінде мемлекеттік қызмет көрсету сапасына шағымдарын қарау кезінде шағымдарды қараудың кешіктірілуіне жол бермеуі, оларды белгіленген мерзімдерде нәтижелері туралы хабардар етуі;

қызметтер, оның ішінде мемлекеттік қызмет көрсету кезінде негізсіз бас тарту жағдайларына жол бермеуі;

Қор қызметтерін алушыларға қызметтер, оның ішінде мемлекеттік қызмет көрсету тәртібі туралы толық және дұрыс ақпаратты қолжетімді нысанда ұсынуы;

мемлекеттік қызметтер көрсету үшін қажетті рәсімдерді жеңілдету, құжаттар тізбесі мен мерзімдерді қысқарту бөлігінде қызметтер көрсету үдерістерін одан әрі оңтайландыру бойынша іс-шараларды жүзеге асыруы;

б) тауарларды, жұмыстарды, қызметтерді сатып алу кезінде:

тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу үшін пайдаланылатын ақшалай қаражатты оңтайлы және тиімді жұмсауы;

әлеуетті жеткізушілерге тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беруі;

тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алу үдерісінің ашықтығы мен шынайылығын қамтамасыз етуі;

сыбайлас жемқорлықтың белгілеріне жол бермеуі тиіс.

3-тарау. Басқа да шектеулер, тыйымдар мен талаптар

4. Қор қызметкері:

1) заңдылық қағидатын басшылыққа алуы, Қазақстан Республикасы Конституциясының, сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы қоса алғанда, Қазақстан Республикасының заңдары мен өзге де нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын қатаң сақтауы;

2) еңбек тәртібін мүлтіксіз сақтауы, берілген өкілеттіктерге адал, бейтарап билік етуі және өзінің қызметтік міндеттерін тиісінше орындауы;

3) Қордың мүлкі мен меншігінің сақталуын қамтамасыз етуі, оларды ұтымды, тиімді және тек қызметтік мақсатта пайдалануы;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарын ашуда белсенділік танытуы;

5) конфиденциалдылықты сақтауы және заңмен қорғалатын құпияны құрайтын мәліметтердің, сонымен қатар зейнетақы жинақтарының және (немесе) нысаналы жинақтардың және (немесе) шартты зейнетақы шоттарының құпиясын, Қор қызметтерін алушылардың және Қор қызметкерлерінің дербес деректерін, және өзіне сеніп тапсырылған немесе жұмыс бойынша белгілі болатын Қордың ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес конфиденциалды ақпаратқа жатқызылған басқа мәліметтерді үшінші тұлғаларға жария етпеуі немесе жеке мақсатта пайдаланбауы ;

6) мүдделер қақтығысын болдырмау және шешу бойынша шаралар қолдануы;
7) басқа адамдарды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндірмеуі және қолдамауы;

8) Қордың оң имиджін қолдауы: «Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры» акционерлік қоғамы қызметкерлерінің корпоративтік әдеп кодексін және мінез-құлықтың әдеп нормаларын сақтауы, лауазымдық міндеттерін атқару, қызметтер, оның ішінде мемлекеттік қызмет көрсету мен жеке және заңды тұлғалармен басқа қарым-қатынас кезінде дұрыс мінез-құлық көрсетуі тиіс.

5. Қор қызметкерлеріне:

1) жеке және (немесе) заңды тұлғалардан немесе олардың өкілдерінен жеке немесе делдалдар арқылы өздерінің лауазымдық өкілеттіктері мен мүмкіндіктерін пайдалануға байланысты заңсыз мүліктік/мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтар қабылдауға не мүліктік/мүліктік емес пайда, ақша, қызмет түрінде және өзге де нысандарда кез келген сыйақы алу үшін өз өкілеттіктерін басқаша пайдалануға;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген әкімшілік және/немесе қылмыстық жауапкершілікке (сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарына) апарып соқтыратын сыбайлас жемқорлықпен ұштасқан немесе сыбайлас жемқорлық үшін жағдай жасайтын Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген кінәлі әрекеттерді жасауға;

3) өзінің жақын туыстарының (ата-анасы, балалары, асырап алушылары, асырап алған балалары, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен әпке-қарындастары/сіңлілері, аталары, әжелері, немерелері) және (немесе) жұбайының (зайыбынын), сондай-ақ жекжаттарының (жұбайының (зайыбынын) ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен әпке-қарындастары/сіңлілері, ата-анасы, балалары) материалдық мүдделерін қанағаттандыруға байланысты мәселелерді шешу кезінде өзінің лауазымдық өкілеттіктерін пайдалануға;

4) Қорда қызметкерлерді қабылдау және мансаптық ілгерілету кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделмеген артықшылықтар (протекционизм, отбасылық) беруге;

5) шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде жеке және/немесе заңды тұлғаларға заңсыз артықшылық беруге;

6) кімге болмасын кәсіпкерлік және табыс табуға байланысты өзге де қызметті жүзеге асыруда Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделмеген кез келген жәрдемді көрсетуге;

7) Қазақстан Республикасының заңнамасында берілуі көзделген ақпаратты жеке және/немесе заңды тұлғаларға беруден негізсіз бас тартуға, оны кешіктіруге, жалған немесе толық емес ақпарат беруге;

8) жеке немесе заңды тұлғалардан Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделмеген ақпаратты талап етуге;

9) жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қараудың және оның құзыретіне кіретін өзге де мәселелерді шешудің заңда белгіленген тәртібін бұзуға;

10) көрсетілген тұлғалардың лауазымдық өкілеттіктерін пайдалана отырып, мүліктік пайда, игілік не артықшылық алу үшін жоғары тұрған тұлғаларға сыйлықтар беруге және қызметтік емес қызметтер көрсетуге;

11) жоғары тұрған немесе төмен тұрған адамдармен не олармен қызметі немесе жұмысы бойынша өзгеше тәуелді адамдармен ақшалай немесе өзге де мүліктік сипаттағы құмар ойындарға қатысуға;

12) Қорда үшінші тұлғалардың істері бойынша өкіл болуға;

13) Қор қызметінің материалдық-техникалық, қаржылық және ақпараттық қамтамасыз ету құралдарын қызметтік емес мақсаттарда пайдалануға;

- 14) Қордың қалыпты жұмыс істеуіне және лауазымдық міндеттерді орындауға кедергі келтіретін іс-әрекеттерге қатысуға;
- 15) мемлекеттік органдардың, ұйымдардың қызметіне заңсыз араласуға;
- 16) егер мүдделер қақтығысы болса, лауазымдық міндеттерді атқаруға;
- 17) Қордың басқа қызметкерлеріне, өзге де жеке және заңды тұлғаларға қатысты негізсіз айыптауларға, дөрекілік, адамның қадір-қасиетін қорлау, әдепсіздік, дұрыс емес мінез-құлық фактілеріне жол беруге тыйым салынады.

4-тарау. Қорытынды ережелер

6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт Қордың барлық қызметкерлерінің орындауы үшін міндетті.

7. Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, Қордың қызметкерлері Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты орындамағаны не тиісінше орындамағаны үшін тәртіптік жауапкершілікке тартылады.

8. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнаманы бұзғаны үшін Қордың қызметкерлері Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген жауапкершілікке тартылады.

9. Қор қызметкерлерінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты сақтауын бақылау Қордың тиісті құрылымдық бөлімшелерінің, филиалдарының басшыларына жүктеледі.

Қордың құрылымдық бөлімшелері, филиалдары басшыларының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты сақтауын бақылау Қордың тиісті құрылымдық бөлімшесінің, филиалының қызметіне жетекшілік ететін басшыға жүктеледі.

Қордың Басқарма хатшысының, Басқарушы директорларының (Басқарма мүшесі емес), кеңесшілерінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты сақтауын бақылау Қордың ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес көрсетілген тұлғалар тікелей бағынатын басшыға жүктеледі.

Қордың Корпоративтік хатшысының, Басқарма мүшелерінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты сақтауын бақылау Қордың Басқарма Төрағасына жүктеледі.

10. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс бөлімшесі Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың өзекті мазмұнына жауапты болады.